

[Undervisningsministeren.]

lige opgave at tage initiativet til etablering af forskningsråd, uanset at man var opmærksom på, at det ville være af stor betydning for det enkelte forskningsområde som helhed og for bedømmelsen af dets problemer, at der for hvert område etableredes sådanne organer med fællesovervejelser og fællesoptræden som formål, uanset om områdets forskning foregik ved læreanstaltsinstitutter, på statslige eller ikke-statslige laboratorier eller i særlige forskergrupper.

Initiativet til etablering af sådanne faglige forskningsorganer måtte — efter universitetsadministrationsudvalgets opfattelse — i hvert fald indtil videre komme fra forskerne selv.

Et i overensstemmelse hermed etableret forskningsudvalg, nedsat af de lægevidenskabelige og de matematisk-naturvidenskabelige fakulteter ved universiteterne i København og Århus, det grundvidenskabelige fagråd ved den kgl. veterinær- og landbohøjskole, fagrådet for de almene videnskaber ved Danmarks tekniske højskole samt Videnskabernes Selskab, afgav i maj 1965 et forslag om omdannelse af den lægevidenskabelige og den naturvidenskabelige kommission under Statens almindelige Videnskabsfond til forskningsråd. Baggrunden for udvalgets forslag var, at man i de pågældende kommissioner havde følt det som et stort savn, at fondet ikke havde noget mandat til at virke som rådgivende instans for administrative og bevilgende myndigheder eller til at tage selvstændigt initiativ.

Undervisningsministeriet indhentede udtalelser om forslaget fra de berørte læreanstalter og fonde m. v., herunder fra Statens almindelige Videnskabsfond, som altovervejende kunne tiltræde forslagets bærende idé om oprettelse af statslige forskningsråd. I forbindelse med etableringen af FFU overgik den videre behandling til dette. Under behandlingen i FFU har også den samfundsvidenskabelige kommission og kommissionen for de humanistiske videnskaber under videnskabsfondet indsendt forslag om oprettelse af forskningsråd for disse områder, ligesom den kgl. veterinær- og landbohøjskole har foreslået oprettelse af et veterinær- og jordbrugsvidenskabeligt forskningsråd og -fond.

På denne baggrund har FFU efter en

række indgående forhandlinger udarbejdet et forslag til lov om forskningsråd med dertil knyttede bemærkninger m. v.

Det foreliggende lovforslag, der bygger på det af FFU udarbejdede forslag, omfatter oprettelse af 5 forskningsråd, der tænkes at virke inden for hvert af følgende forskningsområder: naturvidenskaberne, de humanistiske videnskaber, samfundsvidenskaberne, lægevidenskaben samt jordbrugs- og veterinærvidenskaberne. Rådene skal dels være rådgivende i forskningsanliggender og søge at samordne forskningen, dels være myndigt til inden for en rådgighedssum rammer at tage initiativ til at gennemføre påtrængende forskningsopgaver, som ikke naturligt henhører under de bestående forskningsinstitutioner, eller som af finansielle eller af andre årsager ikke uden rådernes medvirken ville lade sig realisere ved disse institutioner. Når et forskningsarbejde er sat i gang, skal rådene følge det og bringe det til ophør, hvis det skønnes rimeligt, således at man stedse sikrer den smidigst mulige anvendelse af de rådene betroede midler. Bevillingernes karakter af rådgighedssum bevirker, at man med kort varsel kan ændre forudsætningerne for de til bestemte forskningsopgaver afsatte midler uden at skulle igennem en tidsrøvende bevillingsprocedure.

Forslagets gennemførelse vil medføre en ophævelse af Statens almindelige Videnskabsfond, ligesom 3 kommissioner under Statens teknisk-videnskabelige Fond vil kunne ophæves. Videnskabsfondets opgaver med hensyn til ydelse af støtte på grundlag af ansøgninger fra videnskabsmænd og videnskabelige institutioner (fondsfunktionen) vil blive overtaget af forskningsrådene, der herudover som nævnt i lighed med Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd vil være rådgivende og samordnende og kunne tage initiativ til igangsætning af forskningsopgaver (rådsfunktionen).

FFU har indgående overvejet, om det måtte være mest hensigtsmæssigt at samle fonds- og rådsfunktionerne i ét organ eller at dele dem i to organer, således som det er tilfældet med Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd og Statens teknisk-videnskabelige Fond.

Man erkender, at den sidstnævnte løsning har vist sig hensigtsmæssig for det